

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — " "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — " "
" četrť " 2 " 60 "

SLOVENSKI NAROD.

Oznanila

Za navadno trisporno vrsto se plačuje: 6 kr. če se tiska 1krat, 5 " " " " 2krat, 4 " " " " 3krat. večje pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 80 kr.

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Kapital in inteligencija.

Tako se glasi vztrajajoči krik našega stoletja zlasti pa sedanje novejšje dobe. Ta sredstva dobi vsakternik za čas svojega bivanja v večji ali manji kolikosti na posodo, ta sredstva mu pripomoreta do več ali manj odločilnega stališča v društvenem življenju. In kakor pri vsakterniku, tako je tudi pri narodih.

Zlasti nam ubozim Slovincem nasproti se čestokrat, da neprestano naglašja ta fraza in v povoljnih in nepovoljnih prilikah nam v tej obliki kaže roge nemščutarski polž. Če smo kakor orientalski fantasti si izbrali pasivni upor za uzor in roke križema držé kakor jagnje, ki mirno čaka da mu ostri nož prereže nit življenja bili premagani v volilnem boju, se kriči: Glejte nasledke kapitala in inteligencije! Če ljubljanska kazina napravi še tako malo veselico, če je na strelišči malples — ali kde kaki koncert, vsigdar se povdarja, ka sta bila zastopana ves kapital in inteligencija. Če Schrey v Kamniku stole lomi in narodnjaka tepe, če se Dornik besno obnaša, če Mahr svojega učitelja ob peč urešči, če Rebitsch skozi okno pljuje, če se še tako perfidno in surovo nam nasproti ravna, vsako dejanje se lepotiči plaščem kapitala in inteligencije.

Celo če v državnem zboru milo prosimo naj se nam dovoli toliko potrebno vseučilišče, zadostuje da je nasproten krščen žid, kakoršen je dr. Glaser in hinavski zdihne, da ravno gledé na korist naše inteligencije nam vseučilišča ne treba.

In tako nas pod zaščito te priljubljene fraze in izvanredno neugodnih razmer nadvlada in tlači nemčurska svojat, obstoječa iz obrezanih in neobrezanih židov, plesnjivih birokratov, hinavskih odpadnikov, od daleč privandranih in našo neumno potrpežljivost kakor kukovica rabečih sebičnikov, nosi po konci glavo, tolče ob cvenkajoči žep in nas ošabno fiksira naočnikom rekoč: Jaz sem zastopnik kapitala in inteligencije!

In mi Slovenci — na svojo sramoto moramo priznati — smo tako priprosti, tako duševno nemarni, da mu verujemo to debelo laž in z vsim trudom spravimo vkup komaj toliko enerzije, ka z nekako smešno bojazljivo skrbljivostjo skušamo dokazati, da je pri tej ali oni narodni svečanosti bilo zastopano tudi nekoliko kapitala in inteligencije. Med tem pa nemčurska svojat žanje dobiček in korist, tako da bi se skoro že uresničile Preširnové besede, da ima naša zemlja komaj še prostor — za naš grob.

Rekli smo, da verujemo debelo laž, in ostanemo tudi pri tem izreku. Kajti, da pustimo korakati memo svojih oči vso nasprotno drhal, na mah razvidimo, da ne reprezentira mnogo kapitala in da vsa inteligencija obstoji le v nemškem jeziku, kterega pa mi Slovenci tudi dobro in še boljši znamo, kakor marsikteri Nemec in nemškutar. Vsa skrivna moč kapitala in inteligencije obstoji le v tem, da jima mi sami širimo strugo in lastno zasipljemo, da imamo še vedno nekoliko fatalizma in mislimo v eno méř, ka pride čudež iz jasnega neba in nam stvari cvetočo prihodnost. Pa fatalizem in pasivnost je političen samomor, dejanja, činov nam treba. Vsak je svoje sreče kovač, vsak narod naj si najprej pomaga sam in pomagano mu bode.

Če premislimo — da vzamemo samo svoje središče, belo Ljubljano v ozir — da vsi naši nasprotniki žive ob našem kruhu, da je marsikteri, ki se dan denes maščobe leskeče, prišel pred leti reven, suh, s culico na rami med nas ter porabil našo dobrovoljnost

in lahkomiselnost in se denes nam nasprotno bahaje šopiri; da je privandral žid in židek, premenil vero in smo mi vsi prek mu nosili denarje in dobiček, denes pa je bogataš, denes, ko mu je vera bila le to, kar na primer inserat v „Fremdenblatt“, denes nam je sovrag, mi pa še nosimo svoje novce na kup njegovega bogastva, ne izvemši našo sicer toliko narodno duhovščino; da je prišel marsikteri krojač in krpač in prinesel saboj kot edini „möbel“ škarje in naprstek, denes pa se postavlja na tenke nožiče, kakor bi bil kos Rotšilda pogoltnil, denes ni najti več prejšnje ponižnosti in prijaznosti, denes je pijavka že polna naše krvi; da imajo v naši sredi merodajen glas nemčurji, ki so dovršili le 3—4 normalne razrede in razve nekterih fraz, niti stavka pravilno pisati ne znajo; da se vstavlja slovenskemu uradovanju uradniki, ktere narod sam plačuje, v čigar službi so; da so protivni slovenskemu jeziku v šolah marsikteri učitelji i. t. d., in če to vse dalje razpeljavamo ter sprevidimo, da smo mnogog sami krivi, nas mora biti vsaj nekoliko sram.

Čemu pa vlečete na dan vse te stare grehe? utegne kdo ugovarjati. Zato, ker se ta reč nikoli dosti ne premišljuje, ker je treba razpeljavati jo do najskrajnejih doslednosti, ker treba poznati vzrok bolezni, potem se še le odloči lek, primerno zdravilo. Kakor ima vsaka bolezen uzrok v naravi, tako se tudi za vsako bolezen najde v naravi zdravilo.

In to zdravilo je: delavnost, odločnost, enerzija, s kterimi si priborimo nazaj po nekternikih nevredno zavzeto borišče.

Ti slovenski kmet, ki plačuješ največ davka v denarji in krvi, ki izrejš največ inteligence, zahtevaj povsod odločno svoje pravice, v šoli, uradu in pri davkarji, če nočejo s teboj uradovati slovenski pa ne plačuj, pri svojih poslovi hodi le k takim možem, ki so tvoje krvi po rodu in mišljenji, prodajaj in kupuj le pri narodnih trgovcih, krčmarjih, krojačih, kovačih, sploh v vsakem oziru, pri vsacem poslu bodi ti prva skrb, da svoje opravke vreduješ le z domačinom. Isto velja za Vas, ki živite po mestih in trgih, ne jemljite v ozir če Vam je kdo ali kum ali boter ali kompare, brezozirno postopajte, kakor se Vam nasproti ravna, podpirajte narodne zavode, obiskujte le narodne zabave in veselice, privoščite zaslužek samotacemu, ki ni samo nenasprotnik, ampak odločno naš, pečajte se v prvi vrsti z narodnim slovstvom in njega izdelki, gojite le narodno umetnost, s kratka sežimo si v roke vsi stanovi brez izjemka in sklenimo orjaško verigo, s ktero prevezemo žile, po kterih je odhajala in odtakala nam samim potrebna kri.

Tako složno, vzajemno in brezozirno postopanje, dotirano do najskrajnejih konsekvencij bo kmalo pokazalo, kdo je zastopnik kapitala in inteligencije, dalo bo gospodarstvo naše dežele nam v roke, da nam ne treba kakor pastrki sedeti v kotu in marsikteri zagrizen nasprotnik bo kmalo prevedel, ka je razve nemškega jezika še nekaj zveličavnega na svetu in to je to, kar je pod palcem.

Potem ne bo treba nam biti tako strahopetnim, da bi pri volitvah glasovali za dve stranki, da bi se lovili in bili denes to, jutri inace, potem bodo naši nemškutarji znali na pamet kozjo molitvico in ne bo mala peščica ljudi hotela imeti merodajen glas v deželi, niti nam bo treba tajiti, če smo se udeležili nenarodne veselice, ker tacih sploh ne bo, ali če bodo, vsaj ne tako demonstrativnih, potem se bode dozdevni, nazovi

— kapital z dotično inteligencijo umeknil na mesto, ktero mu po pravici pripada, potem bo le naš glas merodajen, odločiven in se bo jemal v ozir. Na noge tedaj, nasledki so gotovi in skorni!

Dopisi.

iž— Iz Ljubljane, 18. junija. [Izv. dop.] Debata v državnem zboru o slovenskem vseučilišču je zbudila občo pozornost. Ne le da nas je gosp. dr. Kosta izvrstno zagovarjal in razlogi pobijal in uničil nasprotné ugovore, se je tudi pri tej priliki obelodanil način bojevanja naših nasprotnikov, zlasti govori Rechbauera in dr. Glasera in denešnjim uvodnim člankom „Tagblattovim.“ Priučili so se naši nasprotniki toliko fraz, toliko protislovja, vmes nekoliko surovih in ošabnih izrazov, da sami sebi verjamó; ljudje, kakor Rechbauer, ki nas Slovencev še po Brockhausovem „Conversations-Lexikon“ ne pozna, se predrzne govoriti o našem jeziku, našem slovstvu, dr. Glaser celo pravi, da je naš jezik le otročje bebljanje in Tagblatt, ta ljubeznivi Tagblatt je zmešal ves svoj žolc in napisal strasten članek v kterem celo dokazuje, ka imajo Botokudi in Hottentoti jako lepo sveto pismo v angliški „Duodeztausgabe.“ Da se Tagblatt in njegovi učenjaki tako marljivo pečajo z Botokudi še do sedaj nismo vedeli, dasiravno nam je bila njegova logika in povesti o obriti svinji nekako sumna, sedaj nam je izvor jasen. Privoščimo mu to znanje, zanimiva mora biti vsakako literatura Botokudov in morebiti nam v kratkem kaj več pove. Kakor je že našim nasprotnikom le to popolno, kar je nemški, le nemštvo zveličavno in neovrgljivo, tako našteva Tagblatt, koliko besed ima eden ali drugi jezik. Po Adelungu navaja da ima nemški jezik 200.000 besed, angleški pa le 80.000 in romanski le 50.000. Po tem takem bi morali biti Francozi, Lahji, Angleži i. t. d. strašni berači Nemcem nasproti, dasiravno bi Nemci brez tujih besed, kterih imajo na tisoče na posodo, še pisati ne mogli, dasiravno so skoro vse originalne ideje izrastle iz nenemških tal in so nenemški pesniki in umetniki zapustili umotvore, kterih Nemci do sedaj še dosegli niso. „Vsak špehar“ še ni Shakespeare in Germonig še ni Dante, kakor tudi radi priznavamo, da naš Cimperman — nomen est omen — Heineta ne dosega. Kličite dete po pravem imenu in recite: „Nadvladovali smo do sedaj, to hočemo tudi zanaprej, dokler bo mogoče, protivili bomo vsacemu vašemu napredku na vsakoršnem polji, kajti zveličani morate biti, zveličanje čaka pa le nas in naše privržence v Nemčiji, kjer je vse nemški, nemško zelje, nemške klobase, nemška pravica, kjer edino na svetu vlada resnica, prostost v podobi „pickelhab“ in Jakoby-tovih spon, kjer se je kot uzor gojilo nasilno pravo (Faustrecht) in se še dan denes „špoga“. V to obljubljeno deželo morate priti, sicer ni spasa, ni rešitve!“ Če bote tako jasno govorili, potem ne bo kazalo inace, nego da Vam verujemo in pripoznajemo, ka smo mi le Vaši brezplačni postreščeki, da nimamo nikakoršnega še manj pa naravnega prava, da je bil že Adam priprost Švab in mu je bog podelil gospodarstvo na svetu. Pa čemu dalje, zamorca vmivati, da bi bil bel, ali pa od ustavoverne stranke pričakovati pravice je popolnem enako. Sreča za nas je le to, da se na svetu ne godi vse, kakor nekterniki hoté in da nam za sedaj ostane vsaj še — nada na bližnjo prihodnost.

Iz Haloz. [Izv. dop.] Bratje Slovenci! na noge junaške. Ravnokar je minola v Halozah delitev svetstva potrde in knezovladiška pregledava; pri tej priliki bilo je treba podnesti preskušnjo, je li od strani crkvene uprave labodske zdržijo slovenske župne matice dostojno priznavo ali ne. Knez in vladika Iqbodski so pri sv. Barbari v Halozah našedši ves župni urad slovenski račili izreči, ka nimajo povse nič proti slovenskemu uradovanju in vodjenju župnih matic v slovenščini, če le vlada ne bode delala ovir. Tem je toraj hudo zapletena zanjka razozlana, tlačeči žrnov odvaljen, dušeča mora pregnana, a redna in pravilna dihala osvobodjena. Crkveno vladništvo se sklada z našim početjem, ali ga konči v ničemur več ne ovira; crkvene račune položene letos v slovenščini rešila je v našem jeziku brez ikakšega prigovora; na vsako vlogo odgovarja v istem jeziku, v katerem je spisana. Po takem že bi skoro bili oziroma na jezik crkvenega poslovnitva na torišči, kamor smo dospeli toliko iskreno blepeli, toda devet let pozneje. Državna vlada nas celo nič ne more prečiti v tem napredku, to je v rabi danih nam pravic, ker v osnovnih državnih zakonih je svečano povedana in priznana ravnopravnost avstrijskih narodov predlitavskih, in sedanje c. k. popečiteljstvo jih tudi ne dela, vsaj je slovenskim poslancem štirskim blagovolilo naznaniti, ka se je treba pritožiti v vsakem primerku, kdar smo žaljeni v svojih pravicah, in pomore se nam. Pošiljajoči dušnim pastirstvom raznih polkov slovenske poročne listove za oženivše se dopustnike, vlagajoči prošnje in druge bire dopise c. k. namestništvu, okrajnemu sodništvu, okrajnemu glavarstvu itd. nismo trčili na neprijetnosti; toda nikdor ne bodi sladkega mnenja, ka že se dejanski venčajo senci ravnopravnosti vseh raznojezičnih državljanov, mnogo truda in žrtev še bode treba, vendar prijazno vedrina zori. — Nauk. — Ako nam je mar, da smo Slovenci, da bodemo živeli za slavnejšo bodočnost, da obdržimo svoj prekrasni jezik, svojo narodnost, svoje vredne običaje, svoj slovenski bitek, brezobzirno in brezodložno hapimo se mahoma tako posvetnjaki, kakor duhovniki naši, kdor še dosle tega ni učinil, slovenskega uradovanja, toda ne samo na slovenskem Štirskem, nego izlasti na Kranjskem, tudi na Goriškem, na Primorji, na Koroškem (Prekmurskem?). Za duhovniško uradovanje dobivajo se razve že navedenih tiskanic za rojstvene in krstne, poročne, mrtvaške liste, v Ljubljani pri Jos. Rud. Milici. „Rojstvene in krstne“, „poročne“ in „mrtveške knjige“, „popis ljudstva“ v zelo okusni obliki, in konec tekočega meseca se priredijo: „Mrtvinski zapisnik“, „poročni pozvedenik“ in

„opravni zapisnik“. Sezite po navedenih obrazcih, izlasti umnejši in omikanejši narodni možje, naj se vendar uredničijo naše vroče želje, prekrasne pomisli, ktere že smo davno hoteli oživljene, to je dejanske videti, za ktere smo trpeli in po levjem za nje se borili, uživajmo sedaj težko priborjeno blago. Tem ravno potlačimo gadno nemškutarstvo, primoramo uradnike na znanje slovenskega jezika ali pa na srečen pot, posilimo si narodna učilišča. Doba je, da se odločimo za častno življenje, ali za večno smrt, polovičenje je dolga bolezen in ta gotova smrt. Kdor nosi zdrave možgane pod lebanjo, voli in ravna pametno; komur pošteno srce bije v oprsji, ljubi narod, in dela kar mu koristi, le mezgi in mulci delajo neumno in so si v rodu z magarci.

Iz Vladimira, v Rusiji nam piše 9. junija gosp. dr. Fr. Celestin: Vsled naznanila v „Slov. Nar.“ 17. januarja t. l. o štipendijah ruskih, namenjenim slavjanskim jezikoslovcem, sem prejel toliko pisem, da z najboljšo voljo ne morem odgovoriti vsem posamezno. Prisiljen sem torej obrniti se k vredništvu „Sl. N.“ s prošnjo, da bi ono blagoizvolilo natisniti sledeče objasnjenje in dopolnjenje onega naznanila:

1. Prijemljó se le ti slavj. jezikoslovci, ki so dovršili šest semestrov na kakem avstr. vseučilišči.

2. Opolnomočen sem po vredniku „Žurnala ministerstva narodnago prosvetšenija“ s pismom od 18. februarja t. l. naznaniti, „da je sklenjena med Rusijo in Avstrijo konvencija, vsled ktere vojaška dolžnost (voinskaja povinnost) ne ovira, kakor prej, prehoda mladih Slavjanov, avstrijskih podložnih v Rusijo.“

Politični razgled.

V notranji politiki zabilježimo kot najvažnejši dogodjaj razvojničenje obilega oddelka vojaške granice po cesarskem manifestu dne 8. t. m., proglašnem 17. t. m. Po dotični postavi prideta namreč še tekoče leto oba varaždinska graničarska polka (Gjurôki in Križôki), mesta Senj, Belovar, trdnjava Ivanič in občina Sisek v 2. banalskem polku iz vojaške podhrvaško-ogersko civilno upravo. Gledé ostale granice pa ostane za sedaj še pri starem in se reče med drugimi: „Vaši predniki so bili pred tremi stoletji prvi, ki so se posvetili neprestani brambi države in vtemeljili zavod granice. Zopet ste Vi odločeni stopati pred drugimi graničari na poti konstitucionalnega državnega življenja in postavno določenega svobodnega napredka“.

Da se ni razvojničila takoj vsa granica, to gre pripisovati le strahu pred nevoljo in srdom graničarov,

ktere bi se moralo vsakako poprašati, ali jim je razvojničenje po godu in kako. Granica in trojedna kraljevina ste odposlali v tem smisla brezštevilnih peticij in spomenic, pa vse so pomagale komaj toliko, da se razvojničenje sedaj še ne vrši v tolicem obsežku, kakor so zahtevali Magjari, pa to je le kratek odložek. Da se pa razvojničenje ne bo ravno preveč gladko motalo, tega smo preverjeni. Dotične natančne določbe o prelazu iz vojniške v civilno upravo so preobširne, le gledé poslancev omenimo, da jih voli novi prirastek 10, namreč: Belovarski okraj 8, mesto Belovar 1 in Ivanič 1. Vsi listi ostro kritikujejo način razvojničenja zlasti pa določbo, da vsi dejanski vojaki nimajo volilne pravice, kar je po razmerah v granici skoro toliko, kakor polovica razumnitva.

Ustavoverni časniki, so menda v ta namen kakor pred kratkim o Šleziji brzozjavno raztrobili, da je „Iliirsko kraljevstvo“ že gotova in sklenena reč. Malo kalinov je vrjelo to raco, le Frice Brandstetter je kot kalin obsedel in poprašal v državnem zboru ministra koliko je na tem resnice, kajti v okrajih kjer je on (Frice) voljen, bode to napravilo velik hrup. Mi ki živimo v Mariboru nismo čuli nikakoršnega hrupa, menda ima gosp. Brandstetter posebno umetna — ušesa, da sliši na Dunaji, kar se v Mariboru ne godi.

Iz Berlinu se piše po vsih novinah o sijajni zmagini svečanosti, dasiravno se vmes čujejo tudi manj ugodni glasovi. Princ Albrecht je med svečanostjo omedlel, veliko nesreč se je pripetilo vsled vročine in gnječe. Stražniki (Schutzmannschaft) so mnogo ljudi s konji poškovali in pojahali, da bi bilo skoro prišlo do bojev. Sicer je bila pa svečanost povod veselja mnozemu, kajti uradni list ima štiri polne predele odlikovanj za zaslužne generale, malo več, kakor pri nas, kedar smo kje tepeni. Ali tudi o tem imenovanji imajo listi mnogo popravljati, in pravijo, ka ne razumó drobni nijans med „Schwerter“ in „Schwerter am Ringe“ i. t. d. Svečanost je bila vsakako ogromna, kajti če ima tolik narod, kakoršen je nemški, svoj praznik, to ni kaj navadnega. Mi se le pri spominu te svečanosti ne moremo otresti misli, ka bi kedaj mi sami bili žalostni povod in predmet enaki svetkovini! Vestigia terrent!

Na Francoskem se je pričelo jako živahno volilno gibanje. V Parizu je videti, ka se bo javno mnenje izreklo za republikanske kandidature z večem ali manjšem naglašanjem zaupanja v Thiers-a kot načelnika izvršilne oblasti. V departementih se poskušajo vse stranke v novejšem času osobito Bonapartisti. Republikanci pa se nepotrebno cepijo in jamó ločiti v ra-

Listek.

Potopisne črtice.

(Spisal Ivan Brelič.)
(Dalje.)

Dve uri od Derbente naprej so vozači ustavili, da napasejo konje. Ker ni bilo nobene hiše blizo, smo se vlegli pri gozdu pod orjaškim hrastom v senco in napravili kosilo obstoječe iz mrzlih jedi, ktere smo vzeli seboj. Tudi sodček vina smo imeli seboj, kajti v Bosni se ga ne dobi, ker so skoro izključljivo le pravoslavni Mahomedanci krčmarji, kterim je vino po koranu prepovedano. Ko smo si odpočili, šli smo dalje in dospeli v lepo dolino, po kateri se reka Bosna vije šumeča med hribovjem in polna izvrstnih postrvi. Bosna izvira pri Serajevem in se izteka v Savo pri Dubici, kake 4 milje pod Brodom. Prvi kraj je mestice Doboj z malo trdnjavo in nekoliko turških vojakov. Čez noč smo ostali onikraj Doboja uro daleč v samotno ležečem hanu, kjer nam je krčmar z vsakovrstnimi rečmi postregel. Tudi sobo nam je bil pripravil za prenočišče, zaradi mnogovrstne golazni in skakazni pa se mi je zdelo prikladnejše, da sem si pustil prinesti sena in spal pod milim nebom. Iz previdnosti sem bil sicer vzal seboj dva funta perzijske štupe za mrčese, pa zdelo se mi je potrebno biti varčnemu, zlasti ko treba pri slabem vremenu prenočevati v poslopjih. Pravoslavni Mahomedanec namreč mrčesov ne uničuje, zategadelj ni varno ležati tam, kder se je poprej valjal

Turek, sosebno ako se pomisli, da pri njih postelje niso navadne in da perila ne menjavajo. V tacih krčmah tudi miz in stolov ni, jedo pa s prsti, kajti nož in vilice so jim „luxus“.

Bosna teče med ravninami in po soteskah; v Vranduku je dolina tako ozka da pelje cesta skozi na pol razdrapano turško trdnjavo. Po bosniški dolini se proti Savi izvažajo lepi poljski pridelki, pšenica, rž, oves, ječmen in drobnozrnata kuruza. Ko smo se prepeljali skozi Maglaj, Vranduk, Zenico in Busovaco, ki so precej obljudene vasi, smo prišli v najlepši kraj cele doline, v selo Kiselak, tako imenovano po kislratnem vrelec, ki 4 palce debel izvira iz zemlje. Vrelec je obzidan, pokrit streho slonečo na 6 stebrih in je vsacemu na razpolaganje. Voda je krepkejša in ima več moči nego v Slatini in Rogatcu in kipi mešana vinom, kakor bi pravega šampanjca vlil v kupico. Vsakovrstni bolniki polegajo okolo vreleca in iščejo pri njem zdravila. Kruh v tej vodi vmešen, ki se po ondotnih krčmah peče, ima poseben, jako prijeten okus.

Blizo Kiselaka na vzhodnem griču je poslopje katoliškega bosniškega škofa, ktero se kaj prijetno odlikuje od družih turških staveb.

Od Kiselaka naprej se pride v Iliče, kder je zopet žveplen vrelec s kopališčem. Ker je bil že mrak vstopili smo v han nekega kristjana, ki nam je dal vsaj snažno prenočišče in nam postregel izbornim ercegovinskim črnim vinom. Pri Iliču je bil „stab“ bosniške vojske in mnogo častnikov in polkovi zdravnik, ki so

bili vsi sami izseljenci, so nas prišli obiskat. Vino je razvozlalo jezike in imeli smo se prav dobro, akoravno so bili zgolj renegatje. Vsi so izrazili željo, da bi skoro prišel čas, ko bi bilo mogoče turški službi obrniti hrbet, kajti azijska surovost, samovolja in nesnažnost ni nikomur po godu, kdor je vaju kaj boljšega. Ločili smo se pozno, drugo jutro pa potovali dalje proti Serajevemu.

Takoj izven Ilič smo se peljali memo posestva najbogatejšega Bosnjaka z imenom Fazli Paša, bivšega načelnika Bosni. On je visoke častitljive rasti, pa zvi-jača, ki se mu bere iz obraza ga stori zopernega. Bil je za svojega vladanja krut krvolok kristjanom in zato so ga morali deti ob službo, da bi se drugim vlastim nasproti kazalo, ka hočejo vladati bolj človeški.

Serajevo glavno mesto Bosni, šteje okolo 60.000 prebivalcev. Z malimi izjemki so hiše vse lesene, po ulicah pa nebrojno število psov brez gospodarja. V tem mestu je velika trgovina s sosednjimi deželami in z Avstrijo, nekoliko trgovcev je jako bogatih. Ker je tu sedež načelnika (gouverneur), se vidi mnogo uniform, vmes pa tudi zlatom vezene vratnike a raztrgane rokave in pošvedrane opanke.

Moj nálog je bil obravnavati z načelnikom Ozmanom Pašo zaradi rudnikov. Naznanil me je tolmač avstrijskega konzulata, in drugi dan mi je bila dovoljena avdijenca. Stanovanje sem dobil pri krčmarji, ki je bil Avstrijec in nam odločil dve sobi. Ker sem imel čas, šel sem si ogledat Serajevo. Po ulicah je vse

dikalce in manj radikalne, kar je monarhistom na korist. Upajmo, da se zedinijo še do volitev.

Razne stvari.

* (V Mariboru) so vsi mestni očetje položili svoje mandate in sicer kakor nekteri trde vsled pritiskanja „starih“, nekteri pa pravijo da iz družih vzrokov. Gotovo in nedvojbeno je to, da za zidanje nove realke niso pripravili dovoljne tvarine in da zbog tega „kozla“ stavbinega odseka, v katerem sta bila gg. Löschnigg in Flucher, zidanje prestane in da je celo nekdo stavil predlog zidanje še le prihodnje leto nadaljevati. — Vidi se iz tega, ka so ti gospodje „nezmotljivi“ in složni le tedaj, kedar treba sklepati proti Slovincem.

* (Mariborska sodnija) se odlikuje zlasti s tem, da pri civilnem oddelku ni uradnika, ki bi znal slovenski in da je — kakor je zadnjič nekdo šegavo opazil — med družimi uradniki gosp. Schilling, rojen Nemeč, ki nekaj malega zna — pravi Miklošič. V novejšem času je pri tej sodnji razpisana služba c. k. pristava, za katero je tudi prosil gosp. Sock in kterege je viša deželna sodnija v Gradci „primo loco“ predlagala, akoravno on slovenski nič niti brati ne zna. Kako se s tem vjema ravnopravnost, kako se takim načinom izvršuje program ministerstva nam je zastavica. Preverjeni smo pa, da če pride od „zgoraj“ vprašanje, koliko je Sock slovenščine zmožen, da mu bodo vse oblasti poprek dajale dobro, akoravno neresnično pričevalo. Tako se podpirajo uradniki na Slovenskem rojeni, ki so preleni, se jezika učiti, tako se jemlje v ozir naše pravice, potem pa še kriče Nemci, da so oni „Schmerzskinder“.

* („Eine gemüthliche Tischgesellschaft“) piše v čudnem „poslanem“ v Mariborčanki, da je bila vsa razsvitljava okolo Maribora na slavo nemških zmag ter s tem kaže da je bila ta „gemüthlich“ družbica že dalje, nego samo „in gehobenster Stimmung.“ Ako se je pa hotela znebiti dovtipa, bi bila morala to vsakako povedati, ker pri vsej muji nismo mogli zapaziti tega duševnega kihanja.

—č. (Ruski napredki v Aziji.) Iz srednje Azije pišejo „Golosu“, da so se tam započele vojne operacije proti carstvu Hive. Okolo 200.000 ruskih vojakov, največ gorske kavalerije in lahkih pešcev je odpravljeno proti Hivancem. Vojna ne bode nehala prej, pravi „Golos“, dokler ne bodo Hivanci pokorni in ruski podložni. Hivanci so dozdej ruske popotnike in kupčevalce, posebno karavane ubijali, zato jih Rusija pokori.

polno trgovcev. Zidana kasarna in glavna mošeja ste še najdostojniši stavbi v mestu.

Turški obredi se tu strogo pravoslavno izvršujejo in ko je čas molitve za Mohamedove vérne, jemó kričati raz minaretov „muecini“ kakor voljoje in Turci, kder so ali stoje, padejo na tla, ječé, molijo in poljubujejo zemljo.

Ob odločeni uri sem šel s svojimi sopotniki in tolmačem k avdijenci. Prišli smo do velicega lesenega poslopja, kder so stražili žandarji in nam skazali čast, ker je bil z nami konsulatni uradnik. Po strohnelih umazanih stopnicah smo stopali v prvo nadstropje in v sobano, v kateri so bila okna ali razbita ali z belim papirjem zadelana. Zbog tega je bilo na pol temno. Krepki žandarji z več ali menj oguljeno obleko so stali okolo. Eden izmed njih je izzul obutev ter bosonog nas šel naznanit, kar mora storiti vsak podložnik, če hoče pred Pašo. To je znak podložnosti, mi reče tolmač, in tu udomačene neumnosti sem si mislil jaz. Čez kacih pet minut se vrne bosonogi in nam velí ustopiti. Pridemo v pisarnico, v kateri so čepeli gospodje efendiji (uradniki) po tleh in pisali ob stegnih. Med njimi je bilo več bosonogih. Eden izmed njih nam je prišel v nogovica naproti ter nas še enkrat naznanil paši. Taka je tedaj disciplina, žandarji hodijo bosonogi, efendiji pa v nogovica pred pašo. Čez nekoliko časa pride onogovičeni efendi nazaj in deležni smo bili časti skozi vrata s težkimi a zastarelimi žametnimi zastori se splaziti pred obličje mogotca. (Dalje prih.)

V prvih bitvah so bili potolčeni in je upati, da bode kmalu celo carstvo Rusiji podložno. — „Naj drugi narodiči javkajo — pravi „Golos“ — mi Rusi moramo delati, in v kratko časa bode videl svet rezultate našega dela.“

* (Branik in Südslavische Zeitung.) Kakor je že bralcem našega lista znano, preselé se hrvaški listi iz Siseka v Zagreb in ker se tiskarnica tudi prepelje, bodo ti listi prestali 22. t. m. Branik pa sploh ne bo več izhajal, ampak mesto njega zopet „Zatočnik“, počenši od 1. julija. — Vredniku Miškatoviču je c. k. viša vojna sodnija na Dunaji povišala prvo obsojbo v pravdi gosp. podmaršala Rosenzweig-a od enega na šest mesecev zapora in 80 gold. globe.

* (Slovensk dijak) na Dunaji je, kakor piše „Presse“, poslal dr. Glaser-ju pismo v katerem se mu zahvaljuje, da je govoril proti slovenskemu vseučilišču ter pristavlja, da je tisoče njegovih rojakov na Kranjskem enake misli. Kolikor slovenske dijake na Dunaji poznamo, se nam zdi ta vest izmišljena; če je pa posameznik to v istini storil, treba pomisliti da zdaj že vročina pripeka in kri vre, in da si je morebiti to svojo modrost, poiskal pri vrčku piva. Vsakako bi nam pa bilo jako zanimivo zvedeti dotično ime.

—č. (Carigradsko podporno slavensko društvo) ki se je bilo lani ustanovilo pod pokroviteljstvom Ali-paše ter kakor je „Slov. Narod“ poročal dr. Zarnika in če se ne motim še nekatere Slovence za častne ude imenovalo, je — kakor se „Črnogorcu“ piše — razpalo. Bili so namreč tako čudni elementi v njem, da so tudi Beusta in Andrašija za častne ude imenovali. To je Srbe in druge Slavene prisililo, da so izstopili in tako društvo razrušili. — Zdaj se namesto tega društva ustanovlja pod pokroviteljstvom ruskega poslanca generala Ignatieva drugo „srbsko“ društvo, ki bode čistejšé. Ime „srbsko“ in ne „slavensko“ nij vzelo samo zaradi tega, ker je med Slaveni v Carigradu največ Srbov, nego ker je Ignatiev tako želel iz razloga, da ne bi Turki videli v njem „panslavističnega“ straha.

* (Tagblatt in Laibacherica), ki se v eni tiskarni tiskata imata med seboj komunizem, vsled kterege donašata do pičice soglasna poročila in vesti, vsled kterege se pa tudi soglasno blamirata. Nedavno sta prinesla pikantno novico da so Tržičani nekega mrtveca živega pokopali in zraven oba javkaje dostavila blizo tako-le: Vidite, vse zbog tega, ker je pregledavanje mrličev v tako nespretnih rokah. Ker sploh Tagblattu ničesa, še manj pa dopisom iz Gorenjskega ne verujemo, smo si takoj mislili, da je ta vest zopet nova obrita svinja. In glej, istina! Nekako sramožljivo klaverno oba poročata, da je o vsem le toliko res, da je nekdo v Tržiču umrl, pa ne nagloma, ampak po dolgi bolezni, ne na polji nego doma, da ni bil samo 42 ur na parah ampak postavni obrok, da ni kričal na pomagaj, ko so ga zagrebali, timvčda je ležal celi ljubi božji dan v nezasutem grobu, sploh da sta se oba svojim bralcem debelo in nesramno lagala. Za njima so klepetali vsi dunajski listi in vsi so bili polni graje proti duhovščini, češ ona je tega kriva. Dozdeva se nam pri tem dogodjaji, kakor bi bili oče Dežman na svoje stare dni ža tako lahkoverni, kakor nekđaj gosp. Schmidt v Šiški, ki je nekega dne šetaje v svojem vrtu lovil kolibrije, kateri so se pozneje demaskirali kot vrabci, ktere je neki porednež nalašč tako pobarval. — Vsaj od obrite in pomalane svinje do barvanih vrabcev ni daleč in Dežman je obrito svinjo in živo pokopanega v Tagblattu res tiskal, Schmidt pa o celi trumi kolibrijev le pisati mislil.

* (Razsvitljava v Ljubljani) v slavo 25 letne vlade papeža Pija IX. je bila sijajna in je javno dokazala katolišk značaj slovenskega naroda na Kranjskem. Preobširno bi bilo imenovati posamezne hiše in stavbe, ki so se posebno odlikovale. „Tagblattu“ sicer to nikakor ni po godu, ali spomni naj se besed toliko hvalisanega Friederika II.: „Jeder kann nach seiner Façon selig werden.“ — Tagblatt po svoje, Slovinci po svoje.

* (Tabor na Koroškem) bo 30. julija t. l. v Jadovcah blizo Grabštajna (Eisenbahnstation Grafen-

stein). Program še ni popolnem določen, pa obsegal bode naslednje točke: Ktere pravice smo si Slovinci že pridobili? Za ktere se smemo postavno še pogajati? Kako jih mogoče doseči? Ali in kako bi se tudi na kmetih dale napraviti samosvoje zavarovalnice in posojilnice? Potem bi se pretresovala spomenica „Trdnjavina“ in volitve v razne zборе. —

* (Kdo laže?) Govoreč o razsvitljavi v slavo 25letne vlade papeževe graja in zabavlja „Tagblatt“, slabo zakrite zlobe kar zelen, na vse kriplje ter pravi, da je bilo le varčno razsvitljeno, jako slabo (kläglich), nič impozantnega, čitalnica celo brez okusa dekorirana i. t. d. Teta Laibacherica pa šepeče skozi škrbine: „Die gestrige Stadtbeleuchtung fiel besser aus, als man erwartete. Besonders effectvoll war die Beleuchtung des bischoflichen Palais, des Seminars, der Kirchenthürme, des Mariendeukmals, der Čitalnica-Façade. Höhenfeuer zählte man 71.“ Mi za svojo osebo smo preverjeni, da je Tagblatt lažnjivec, njemu je laž že rokodelstvo, o teti Laibacherici pa ni misliti, da bi si na stare dni kopicila grehe na onemglo grbo, če je Tagblatt ne zapelje.

* (Uradniška spovednica.) Iz Litije se nam poroča o tamošnjih uradnikih: Okrajno glavarstvo: Grof Auersperg govori in piše slovenski. Sertič, okrajni komisar govori kranjsko špraho, piše nemški, slovenski ne zna. Breznik, okr. kom. piše in govori slovenski. Pfeifer, tajnik, piše in govori prav dobro slovenski. Rublek, pomočnik, govori kranjsko špraho. Omahen, okr. sodnik, govori kranjsko špraho. Lednik, pristav, govori in piše dobro slovenski, pa noče. Ravnikar, vodja zemljiščinah knjig, govori samo kranjsko špraho, pisati niti črke ne zna, je zagrizen nemčur, in pravi da bi še slovenskega kruha ne jedel. Matavšek, kancelist, govori in piše dobro slovenski. Zupančič, kancelist, govori kranjsko špraho, slovenski ne zna. Kobler, kancelist, govori kranjski, piše za silo tudi slovenski. Muhič govori kranjsko špraho, piše le nemški. Elsner, davkar, govori za silo kranjsko špraho, slovenskega pa nič, je hud „siv“ nemčur. Lukež, preglednik, govori kranjsko špraho, slovenski ne zna in tudi noče. Jeglič, pomočnik govori dobro slovenski, tudi pisal bi, pa ne sme. Terpin, notar, govori kranjsko špraho, pa kaj čudno, ne piše niti črke, je strašen nemčur, ljubitelj „Tagblatta“, zaničevalec slovenščine, pravi: „dieser dumme slovenski duh“ i. t. d. Škraba Dr., govori slovenski. Oblak, zdravnik, govori in piše slovenski. Vidmar, poštar, ne zna slovenski, le kranjsko špraho, je velik nasprotnik Slovencev, pa hud nemčur. Beričev in služabnikov je več, in morda nobene „špraha“ niso zmožni vsi skupaj. — Pri županstvu se uraduje vse izključljivo slovenski. —

Izviren telegram „Slov. Narodu.“

Kraljevica, 19. junija.

Primorski birači slaveč narodnu pobjedu izbora kličü braći Slovincem: Živili! živila sjeđinjena Jugoslavija!

Za Tomšičev spominek:

Prenesek . . . 624 gld. 50 kr.

Gosp. Jože Turkuš, provizor pri sv. Magdalen v Mariboru	2 gld. — kr.
„ Ivan Kolarič, kaplan	1 „ — „
Iz Ljubljane nabrano po gosp. J. Černý-mu vkup 110 gold. 50 kr. in sicer:	
Gosp. Jan. Lad. Černý, glav. zastop. „Slavije“	5 gld. — kr.
„ Ivan Vrtnik, uradnik „Greshama“	1 „ — „
„ France Hren, pos. v Begnjah	5 „ — „
„ Peter Grasselli pos. v Ljubljani	5 „ — „
„ Franjo Ravnikar, dežel. uradnik	1 „ — „
„ Vladimir Ravnikar, uradnik	1 „ — „
„ dr. R. Razlag, advokat	10 „ — „
„ J. Potočnik, c. k. stav. svetovl.	1 „ — „
„ Emil Guttman, doktorand	3 „ — „
„ Jakob Pečko, doktorand	1 „ — „
„ Josip Noll, doktorand	2 „ — „
„ P. Drašler, trgov. pomočnik	1 „ — „

Gosp. J. Vičič, trgovec	2	gl.	—	kr.
Anton Lesar, c. kr. profesor	2	"	—	"
dr. J. Zupanec, notar	5	"	—	"
Andrej Mulej, rač. uradnik	1	"	—	"
Ivan Vilhar, trgovec	5	"	—	"
J. Košenini, brzov. uradnik	1	"	—	"
M. dr. Karol Bleiweis	1	"	—	"
J. Urbančič posest. na Turnu	1	"	—	"
Jožef Kušar, trgovec	5	"	—	"
Tone Domladič, trgov. iz Bitinja	2	"	—	"
Viktor Bučar, trgovec	2	"	—	"
Rajko Arcé, pošt. uradnik	2	"	—	"
F. Gorjup, posestnik	2	"	—	"
dr. J. Poklukar, koncipijent	2	"	—	"
M. Kreč, dežel. uradnik	1	"	—	"
Avgust Vrtnik, inšp. „Greshama“	2	"	—	"
Dragotin Žagar, dežel. uradnik	1	"	—	"
Jože Strzelba, trgovec	2	"	—	"
Vojteh Valenta, mag. uradnik	1	"	—	"
Franjo Drenik, glav. zastopnik	1	"	—	"
Pešt. zavarovalnice	2	"	—	"
Anton Perme, gostilničar	1	"	—	"
Andrej Velikajne, markér	1	"	—	"
Anton Čepon, krojaški mojster	2	"	—	"
Franjo Virk, uradnik „Greshama“	1	"	—	"
J. Kristan, uradnik „Slavije“	1	"	—	"
J. Juvančič, trg. pomočnik	1	"	—	"
Matija Kočevar iz Podturjaka	2	"	—	"
And. Jamaš, uradnik	1	"	—	"
Ivan Tisen, trg. pom.	1	"	—	"
Pereg. Kajzel, trg. pom.	1	"	—	"
Janez Hiršfeld, trg. pom.	1	"	—	"
Jože Günther, trg. pom.	1	"	—	"
Henrik Unterlandsteter, kroj. moj.	1	"	—	"
A. Jentl, trgovec	1	"	—	"
dr. Franjo Papež, koncipijent	1	"	—	"
dr. Janez Bleiweis	5	"	—	"
dr. E. H. Costa	5	"	—	"
Krojaška asocijacija v Ljubljani	1	"	50	"
Gosp. Ivan Vávrú, c. k. profesor	2	"	—	"
dr. Fr. Ambrožič v Ljubljani	2	"	—	"
Miha Ferjan, privatni uradnik v Pliberku	1	"	—	"
Janez Štajnbuch, posestnik v gorenjih Lebučah	1	"	—	"

Gosp. Micika Hribarjeva, točarica v Pliberku . . . . . 1 gl. — kr.
 „ Jože Kolšek, mizar v Pliberku . . . . . 1 „ — „
 Skup . . . . . 742 gl. — kr.

Listnica vredništva:

Gosp. Ivan Kolbežen v Črnomlju: Le zbog Vašega dostavka „napadi so neprestani“ Vam izvanredno javno potrdimo, da kar vodimo mi vredništvo, nismo od Vas dobili nobenega spisa, razen današnje „Correspondenzkarte“, še manj pa črnomaljske uradniške spovednice. Vsakako se pa iz neopravičenih napadov kaže značaj dotičnih uradnikov, ki le sumničijo in nedolžne ljudi žalijo, mesto da bi prijeli nas, če smo pisali neresnico.

Dunajska borska 19. junija.

Enotni drž. dolg v bankovcih	59	fl	15	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	68	"	95	"
Kreditne akcije	290	"	60	"
1860 drž. posojilo	100	"	20	"
Akcije narod. banke	7	"	82	"
London	123	"	80	"
Srebro	121	"	50	"
Napol.	9	"	83	"

Oznanilo.

Bolehnemu, mi ni mogoče dalje težavno službo potovalnega inšpektorja banke „Slavije“ opravljati, toraj sem primoran svojo službo odpovedati, ter drugo nastopiti.

Zahvaljujem se pri tej priliki p. n. občinstvu za zaupanje, in za prijaznost od strane g. J. L. Černy-a, glavnega zastopnika „Slavije“ in mojih bivših kolegov, ter jim ključem srčni: Na zdar!

V Gradcu 18. junija 1871.

Josip Gecelj,

bivši inšpektor banke „Slavije“.

Preselitev Štacune.

(2)

Zaloga

umetno izdelanih tkanin in krasnih veznin za cerkvene oprave iz slavnoznane umotvornice

Karla Gianija,

kteremu so pri lanski mednarodni razstavi cerkvenih opráv v Rimu papež Pij IX. prvo zlato svetinjo in tudi viteški križ reda sv. Silvestra podelili

je v Ljubljani od sv. Jurja, zvezdnemu drevoredu nasproti, št. 32, pred nunsko cerkvijo.

Ob enem se čestitim kupovalcem, posebno visokočestiti duhovščini srčno zahvaljujem za dosedaj skazovano zaupanje, ter se priporočam proseč, da bi mi tudi v prihodnje svoje zaupanje skazovali blagovolili. Imenovane reči se pri meni dobivajo po fabriški ceni.

Z velicim spoštovanjem

L. Zelzer.

R. Mayr-jev
vesoljni čaj zoper putiko
in za čiščenje krvi.

Priznano izvrstno pomaga ta čaj zoper putiko, protin in trganje, zoper kronična spahnila na koži, odprte rane itd. in je zaradi izvanrednih vspehov kakor tudi zbog nizke cene vse enake predmete daleč prekočil, tako da je v kratkem času ne le na Štajarskem ampak tudi v sosednjih deželah na posebno dobrem glasu.

R. Mayr-jev

balzam za ude mazati.

Hitro potolaži često jako hude protinaste, revmatične in nervozne bolečine; za trganje v sklepkih in mišicah navadno znano pod imeni: bol v križu, zvičenje sklepnih kosti, trganje po udih, bolečina v bedru, tresenje, splošna slabost živcev, hromota, je imenovani balzam kot mazilo poseben pripomoček, ki se je že mnogokrat skazal in se ne da dovolj ceniti.

Cena enega zavitka čaja z navodom je 30 kr. in 45 kr.; sklenica balzama za ude mazati 60 kr. a. v. Manj nego en veliki zavitek čaja ali 2 sklenici balzama se po pošti ne pošilja.

Glavna zaloga in razpošiljatev za oba predmeta pri Richard-u Mayr-ji, lekarničaru v Gleisdorf pri Gradcu.

Zaloga za Maribor: J. W. König, lekarničar v Tegetthof-ovih ulicah; Celje: Baumbach-ova lekarnica; Gradec: Bratje Oberranzmeyer's Drog. in J. Purgleitner, lekarn. pri jelašu; Dunaj: Pezold & Süß; Celovec: A. Beinitz lekarna na starem trgu. (4)

Prva
razstava v Ptuj,

obsegajoča (2)

vse pridelke poljedelstva, gojzdnarstva, obrtnije, rokodelstva in živinoreje,

bode

od 21. septembra do 2. oktobra 1871.

Pridelki obrtnije in rokodelstva se lahko razstavijo iz celega avstrijskega cesarstva; pridelki vseh družih vrst pa le iz Štajera.

Vsi predmeti naj se blagovoljno naznanijo saj do 1. avgusta t. l. — Natanjčne programe in oglasilne liste zahtevajočim razpošilja

Razstavni odbor v Ptuj.